

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din. do 100 vrst 250 Din. večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Danes smo dobili Vukičevičevo vlado v drugi izdaji

Danes ob 9. je kralj podpisal ukaz o imenovanju klereradikalno-demokratske koalicijske vlade. — Vlado tvori 15 Srbijancev in 3 prečani — Opoldne so bili ministri zapriseženi

— Beograd, 23. februarja. Razvoj vladne krize je pokazal, da obstoji velika težkoča za pravilno rešitev in sicer v tem, da si je KDK postavila program, v katerem sta glavni dve točki: depolitizacija uradništva in povečanje oblasti tako, da bi bile splošne za življenje, za kar demokrati in del radikalov, ki se zbirajo okoli Velje Vukičeviča, ne kažejo zadostnega razumevanja. Zaradi svojega delovnega programa, ki ga je postavila, zlasti pa zaradi omenjenih dveh točk, kakor tudi za to, da bi se iz vodstva državne uprave odstranilo partizanstvo in onemogočili nezaželeni težki spori iz strankarskih ozir, je g. Stepan Radič predlagal izvenparlamentarno osebnost za predsednika vlade, s čimer so se sporazumeli polje KDK tudi drugi politični elementi, zlasti radikalni centum z dr. Srškičem, dr. Ninčičem, Božo Maksimovičem in Uzunovičem na čelu.

Predlog za izvenparlamentarno osebnost kot predsednika vlade je bil stavljen, ker so bili KDK in ostali politiki, ki se z njo strinjajo, prepričani da se v starih strankah po današnji konstelaciji ne more najti oseba, ki bi bila primerna za predsednika vlade in ki bi imela razumevanje za delovni program, postavljen od KDK. V tem obstoji torej največja težkoča. Zaradi tega se vrše tudi boji v strankarskih klubih. Dočim je centum v radikalnem klubu kazal še nekoliko razumevanja za program in prizadevanje KDK, se je demokratski klub skoro soglasno izrekel za rešitev krize z obnovo stare vlade in za podaljšanje starih metod. Sedaj je prišlo do sestave stare vlade in sicer pod pritiskom potrebe, da se razpravlja o proračunu in pridobi čas za izkristaliziranje odnošev tako v radikalni kakor v demokratski stranki napram delovnemu programu, ki ga je postavila KDK. Obnova stare vlade z Veljo Vukičevičem na čelu se v vseh treh političnih krogih smatra kot provizorij, ki nima daljšega kakega opraviiti tekoče posle, sprejeti proračun in morebiti najeti tudi zunanje pomoči.

Kako je prišlo do obnove stare vlade

Beograd, 23. februarja. Kakor je bilo pričakovati, je po neuspehu dr. Marinkovića, da sestavi koncentracijsko vlado, kar je predvsem pripisovati odporu radikalov in demokratov, prišlo do obnove stare Vukičevičeve klereradikalno-demokratske vlade. Gg. Vukičevič in Davidović sta se tozadevno zedinila že pretekli teden, ko je imel g. Vukičevič mandat za sestavo delovne vlade. Včerajšnji zastoj v razpletu krize, ki je nastal po vrnitvi mandata dr. Marinkovića, pa sta izkoristila za to, da se sporazumeta v vseh podrobnostih. Tekom včerajšnjega dne sta se ponovno sestala in popoldne je g. Davidović obvestil demokratski klub, da je sporazum glede obnove prejšnje koalicijske vlade dosežen. Demokratski klub je vzel to poročilo brez debate na znanje. Šele zvečer ob 8. je bil gosp. Vukičevič na predlog predsednika Narodne skupščine poverjen mandat, ki ga je g. Vukičevič po že prej doseženem sporazumu danes takoj realiziral.

Danes ob 9. dopoldne je odšel g. Vukičevič na dvor ter je pri tej priliki predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju nove vlade. Točno opoldne so odšli ministri na dvor, kjer so položili prisego.

Začasen izhod iz krize

— Beograd, 23. februarja. Obnova Vukičevičeve vlade političnih krogov ni iznenadila. Vsi politični krogi soglašajo v tem, da predstavlja le začasni izhod iz krize ter ima zgolj nalogo, da sprejme proračun, brez katerega država ne more ostati. Takoj po sprejetju proračuna pa bo kriza, ki z obnovo bivše koalicijske vlade, marveč le odgodena, znova odprta, da končno pride na krmilo močna koncentracijska vlada, ki bo dorastla velikim nalogam

bližnje bodočnosti. Tudi nasprotniki KDK priznavajo, da formiranje stare Vukičevičeve vlade ne pomeni poraza KDK, ki se je tekom krize pokazala kot najmočnejša parlamentarna formacija s točno odrejenim delovnim programom. Njena fronta nikakor ni oslabiljena, marveč le še ojačena in s podvojeno energijo bo KDK nadaljevala borbo proti hegemonističnemu režimu in za popolno enakopravnost vseh državljanskih iz vseh pokrajin. Potek vladne krize pa je tudi jasno dokazal, da brez sodelovanja KDK ni mogoča nobena trajnejša in sposobnejša kombinacija.

Zaprisega v vladnem predsedstvu

— Beograd, 23. februarja. Točno ob dvanajstih so se zbrali člani nove Vukičevičeve vlade v vladnem predsedstvu. Novinarji so jih pričakovali pred dvorom, ker se je splošno pričakovalo, da bodo kakor običajno takoj rato odšli v dvor, da tam položijo prisego. Na največje presenečenje vse beograške javnosti pa se je izvršila zaprisega no-

ministrski predsednik: VELJA VUKIČEVIČ (radikal),
notranje zadeve: dr. ANTON KOROŠEC (SLS),
zunanje zadeve: dr. VOJA MARINKOVIČ (demokrat),
vojne in mornarice: general STEVO HADŽIC (nestrankar),
trgovina in industrija: dr. MEHMET SPAHO (musliman),
finance: dr. BOGDAN MARKOVIČ (radikal),
socijalna politika: ČEDA RADOVIČ (radikal),
agrarne reforme: dr. VLADA ANDRIĆ (radikal),
poljedelstvo in vode: dr. ANDRA STANKOVIČ (radikal),
pravda: MILORAD VUJIČIĆ (radikal),
vere: MILAN SIMONOVIC (radikal),
prosveta: MILAN GROL (demokrat),
javna dela: PERA MARKOVIČ (demokrat),
promet: general SVETISLAV MILOSAVLJEVIĆ (radikal),
šume in rube: dr. ALEKSANDER MIJOVIĆ (demokrat),
pošte: VLAJKO KOCIĆ (radikal),
zdravstvo: dr. DOBRIVOJ GER. POPOVIĆ (radikal),
izenačenje zakonov: dr. ILIJA ŠUMENKOVIĆ (demokrat).

Narodna skupščina se sestane jutri

— Beograd, 23. februarja. Predsednik Narodne skupščine g. dr. Perić je danes odredil, da se skliče Narodna skupščina za p. petek, dne 24. t. m. ob 10. dopoldne. Skupščina bo takoj nadaljevala dnevni red, t. j. nadaljevanje razprave o proračunu.

KRALJ IN KRALJICA POTUJETA V INOZEMSTVO

— Beograd, 23. februarja. Z ozirom na to, da je vladna kriza rešena, se potrjuje vest, da odpotujeta kralj in kraljica prve dni prihodnjega tedna v Pariz, od tam v neko francosko kopalnico. Kraljica se bo koncem tega tedna vrnila iz Bukarešte.

NAČRT UREDBE O DOLOČITVI KATASTRSKEGA DONOSA

— Beograd, 23. febr. Generalna direkcija katastra je sporazumno z generalno direkcijo neposrednih davkov izdelala predlog uredbe o določitvi čistega katastrskega donosa. Uredba bo predložena glavnemu zadrudnemu savezu, da poda o njej svoje mnenje, nakar bo predložena Narodni skupščini v svrhu uzakonitve.

PRAVILNIK ZA POBIRANJE DAVKA NA NAMEŠČENCE

— Beograd, 23. febr. Ker stopi s 1. aprilom v veljavo novi službeniški davek, je generalna direkcija neposrednih davkov izdelala pravilnik za uporabo tega dela novega davčnega zakona. Pravilnik bo objavljen začetkom meseca marca, tako da se bodo že tekom prihodnjega meseca lahko izdale v zakonu predpisane knjižice za pobiranje tega davka.

Darujte za spomenik kralja Petra Osvoboditelja

vih ministrov v predsedstvu vlade. To se je zgodilo prvič, od kar obstoja naša država. Vse dosedanje vlade so prisegle na dvoru.

Prvotna ministrska lista je bila še v zadnjem hipu nekoliko izpremenjena. Ministrstvo ver je prevzel paš čevac Milan Simonović, ministrstvo pravde pa M. Jorad Vujčić, dočim je za ministra zdravja imenovan dr. Dobrivoj Ger. Popović. Izmed demokratov sta na novo vstopila v vlado Milan Grol kot minister prosvete in Pera Marković kot minister javnih del. Za ministra za izenačenje zakonov je bil imenovan dr. Ilija Sumaković, ki bo obenem namestnik zunanjega ministra za časa njegove odsotnosti na lečenju v inozemstvu. Ker je stopil v vlado dr. Korošec kot notranji minister, so klerikalci izgubili ministrstvo za socijalno politiko, ki je bilo doslej v rokah dr. Gosarja. Za ministra socijalne politike je imenovan dosednji notranji minister Čeda Radović. V novi vladi, ki šteje 15 ministrov, je 26 srblancev in 2 prečani. Radikali imajo 10, demokrati 5, muslimani 1, klerikalci 1 portfelj, vojni minister je general Hadžić. Vlada je sestavljena takole:

ministrski predsednik: VELJA VUKIČEVIČ (radikal),
notranje zadeve: dr. ANTON KOROŠEC (SLS),
zunanje zadeve: dr. VOJA MARINKOVIČ (demokrat),
vojne in mornarice: general STEVO HADŽIC (nestrankar),
trgovina in industrija: dr. MEHMET SPAHO (musliman),
finance: dr. BOGDAN MARKOVIČ (radikal),
socijalna politika: ČEDA RADOVIČ (radikal),
agrarne reforme: dr. VLADA ANDRIĆ (radikal),
poljedelstvo in vode: dr. ANDRA STANKOVIČ (radikal),
pravda: MILORAD VUJIČIĆ (radikal),
vere: MILAN SIMONOVIC (radikal),
prosveta: MILAN GROL (demokrat),
javna dela: PERA MARKOVIČ (demokrat),
promet: general SVETISLAV MILOSAVLJEVIĆ (radikal),
šume in rube: dr. ALEKSANDER MIJOVIĆ (demokrat),
pošte: VLAJKO KOCIĆ (radikal),
zdravstvo: dr. DOBRIVOJ GER. POPOVIĆ (radikal),
izenačenje zakonov: dr. ILIJA ŠUMENKOVIĆ (demokrat).

Zaščita naših sezonskih delavcev v Nemčiji

— Beograd, 23. februarja. V ministstvu socijalne politike je bila včeraj podpisana konvencija med našim centralnim odborom za posredovanje dela in nemško delavsko centralo v Berlinu. Konvencija se nanaša na zaščito sezonskih poljedelskih delavcev iz Jugoslavije v Nemčiji. Za nemško delavsko centralo sta podpisala konvencijo direktor Hartwig in inšpektor Weiss, za naš centralni odbor pa predsednik dr. Krmotič, inšpektor ministarstva za socijalno politiko, in Pera Blašković, zastopnik industrijske centralne. V smislu te konvencije bodo uživali naši delavci v Nemčiji enako socijalno zaščito kakor domači nemški delavci.

Naknadno žrebanje Vojne škode

Beograd, 22. februarja p. V direkciji državnih dolgov se je danes vršilo naknadno žrebanje šestih dobitkov Vojne škode, ker so bile pri zadnjem žrebanju pomočoma iz žrebanja obveznice, ki so že amortizirane. Iz žrebanja so bili sledeči dobitki po 50.000 Din: 2434/260, 4049/521, po 20.000 Din: 2376/293, in po 10.000 Din: 1760/840, 3046/719, 3230/842. Obveznica št. 4049/521 je bila prodana v Ljubljani.

UREDITEV MEDZAVEZNIŠKIH DOLGOV

— London, 23. februarja. Med angleško in francosko Narodno banko se vrše pogajanja za ustanovitev angleško-francoske emisijske banke. Pri teh pogajanjih gre tudi za ureditev vprašanja medzavezniških dolgov.

PRIPRAVE ZA NOBILOV POLARNI POLET

— Rim, 23. febr. Na letališču v Siantulu se mrazliro vršijo priprave za dogotovitev zračne ladje «L. IV.», s katero bo general Nobile letel preko polarnih krajev. Prve dni aprila bo ladja prekrščena v Italijo, ter bo nato odplula na Novo zemljo, od

Ali nam je od nove vlade pričakovati zboljšanja razmer?

Ali nam je od nove vlade pričakovati zboljšanja razmer? — Popolna odvisnost dr. Korošca od radikalne stranke. — Kdo je gospodar v državi? — Kakšno nalogo ima dr. Korošec kot notranji minister?

Klereradikalni režim pod Veljo Vukičevičem je s svojim nerazumevanjem gospodarskih in socijalnih potreb našega naroda izrazil odpor po vsej državi. Pod njim je znano padla javna vest, v južnih krajih, v Hercegovini in Dalmaciji narod delansko umira od lakote, čeprav smo agrarna država poslalske so se v splošnem življenjske razmere skoro vseh slovenstanov. Razprave v skupščinskih odborih, predvsem v finančnem in v davčnem odboru, so pokazale, da Vukičevičev režim ni imel smisla za resnične ljudske potrebe.

Zahvala po izpremenbi režima, po uvedbi enakopravnosti vseh državljanov, in po resničnem udeleževanju v močnejših načelih, je postala tako splošna, da se ji merodajni čimtelji v naši državi niso mogli več uprati in da je končno rodila krizo dosedanje vlade.

Kmetijsko demokratska koalicija je od vsega pričela izjavljala, da je njen pogoj za sodelovanje v vladi edino temeljita izprememba režima. Boj KDK torej ni želja po oblasti, ampak je načel, ker je pred vsem usmerjen proti hegemonizmu in reakcionarcem za državljanske pravice zamene v ustavi.

KDK v pogajanjih za sestavo nove vlade ni dobila nobenega jamstva, da bi se izpremenil režim, katerega je glavni nositelj bil V. Vukičevič. Zato je tudi odklonila vsako sodelovanje v vladi, ki bi ji načeloval V. Vukičevič.

Kakor poročajo iz Beograda, je nova vlada že sestavljena, in ima kralj samo še podpisati ukaz o njenem imenovanju. Da bo ta vlada samo nova zdra s are, ker v njej ni KDK, je očitno. Boj proti dosedanjemu duhu režima bo še naprej. Na stvari ne izpremenja mnogo dejstvo, da se je posrečilo g. Davidoviću spraviti v vlado par svojih prijateljev in da prevzame notranje ministrstvo dr. Korošec.

Posebno imenovanje dr. Korošca za ministrstvo politike ne bo na stvari ničesar izpremenilo. Na nedavni seji radikalnega kluba je bivši minister brez portfelja dr. Velja Popović ob odobravanju vseh radikalnih poslancev izjavil, da je gospodar v državi edino le radikalna stranka, o čemer je poročalo tudi radikalno «Vreme», ki gotovo nima namena, škodovati radikalni stranki. In zato, ker je radikalna stranka edini go-

spodar v državi, tudi ni hotela odstopiti notranjega ministrstva demokratu, še manj pa seveda finančnega KDK. Za notranjega ministra je postavila dr. Korošca, ki je zadnje čase ponovno izjavil v javnosti, da je isto kar g. Vukičevič.

Dr. Korošec bo zato kot notranji minister samo izvrševatelj radikalnih ukazov. Da pa bi mu radikalni pustili izvesti kake temeljite reforme v državni upravi, zlasti v južnih krajih, kjer so reforme najbolj potrebne, si je težko misliti.

Če bi hotel dr. Korošec izvesti kake reforme v notranji upravi bi moral predvsem odstraniti iz nje partizanstvo, česar pa ne bi radikalni nikdar dopustili, ker hočejo pač ostati edini gospodar v državi.

Mogoče je samo, da bo imel dr. Korošec proste roke v Sloveniji, kjer radikali pač ne reflektirajo na pristaše in jim je veliko ljubše, da Slovenija še nadalje v preobčini meri vadi pare iz kesce. Tu bo imel Korošec proste roke za plačilo svoje ustrežljivosti napram radikalom tam, kjer so neposredno strankarsko zainteresirani.

Dr. Korošec bo samo izvrševatelj želja radikalne stranke, ker je z blejskim paktom zvezal usodo SLS z osebo gospoda Vukičeviča za dobre in slabe čase; naloga g. Korošca kot notranjega ministra bo skrbeti, da ne nastopijo sabi časi za radikalno stranko. Ako pomisimo končno, da je položaj dr. Korošca popolnoma odvisen od radikalne stranke, da ga je postavila kot kandidata za notranjega ministra radikalna stranka in ne SLS, je to še bolj očitno.

Če ostane pri sedanjih kombinacijah, se torej ne bo ničesar izpremenilo v dosedanjem režimu. Reakcija bo za nas morda še bolj občutna, ker bo imela potom dr. Korošca še večji vpliv tudi na Slovenijo. Nadaljevanje sedanjega reakcionarnega režima pa bo prineslo tem sigurneše po vseh naravnih zakonih njegovo propast.

Zato je popolnoma prav, da se KDK ni spuščala v kompromise, ki bi bili v škodo načelom, katere zastopa. To bi pomenjalo le zavlačevanje krutnega definitivnega ozdravljenja naših notranjih razmer. Kdor misli, da bo sedanji režim trajen, se hudo moti. V vseh kulturnih državah je bila končna zmaga na strani demokracije in tudi pri nas bo prej ali slej.

VOLITVE V BOLGARIJI

— Solija, 23. februarja. Končni izid občinskih volitev izkazuje za vladno stranko 586.000 oddanih glasov, to je 65 odstotkov celokupnih volitev. Opozicija je dobila 308.000 glasov.

TANGERSKO VPRAŠANJE REŠENO

— Pariz, 23. februarja. Med francoskim poslanikom v Rimu in italijansko vlado je prišlo do sporazuma o udeležbi Italije v tangerski komisiji. Italija bo dobila svoje zastopnike v nadzorstvu nad policijo in carinami.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. Amsterdam 0—22.90, Berlin 13.57—13.60 (13.585), Budimpešta 0—9.9438, Bruselj 7.885—7.915 (7.90), Curih 1193.5—1096.5 (1095), Dunaj 8.0018 8.0318 (8.0168), London 0—277.6, Newyork 56.79—56.99 (56.89), Pariz 0—223.88, Pdaga 168.27—169.07 (168.67), Milan 0—301.50.

Effekti: Celjska 164—0, Ljubljanska kreditna 135—0, Prašedionna 880—0, Kreditni zavod 165—0, Vevče 135—0, Kr. ind. dr. 820—0, Stavbna 56—0, Sešir 125—0, Ruše 265—280.

Lesni trg. Tendence mirna. Zaključeno 2 vagona moravov, lco, vag. nakl. post. po 450.

Deležni pridelki. Tendence čvrsta. Zaključkov ni bilo. Cene pšenice so nespremenjene.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. Dunaj 901.70, Berlin 13.585, Milan 901.50, London 277.60, Praga 168.65, Pariz 223.80, Newyork 56.89, London 277.60, Curih 10.95.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Beograd 9.18125, Dunaj 78.20, Berlin 124.04, Praga 15.40, Milan 27.53, Pariz 30.84, London 25.3425, Newyork 519.60.

Stanovanjska akcija mestne občine ljubljanske

Najetje posojila za grajenje malih stanovanjskih hiš.

Reševanje stanovanjske krize ostaja v Ljubljani popolnoma prepuščeno občini in privamnikom. Ljubljana ne more v tem pogledu pričakovati niti od države, niti od občinske samouprave kake pomoči. O državni upravi vemo, da še tam ni od nje ničesar doseči, kjer bi se to lahko zgodilo brez posebnih izdatkov zanj, o občinski samoupravi pa vemo, da klerikalna večina v njej sploh nima nobene smisla za potrebe mestnega prebivalstva, ker je v občinski skupščini odbila vse predloge za omiljenje stanovanjske bede v mestih in delavskih krajih dočim na drugi strani občinski odbor preureja stanovanjske hiše za svoje pisarne. Kakor nekdanji bivši deželni odbor, prav tako smatra sedaj občinski odbor Ljubljano samo za dober objekt obdavčevanja, dočim ni v občinskem proračunu nobene postavke v prid Ljubljani.

Dejstvo je, da je ljubljanska občina navezana le nase. Žal, da so se tudi v stanovanjski akciji, ki jo je doslej vodila občina, napravile pogreške, ki niso škodovala le namenu te akcije, ampak tudi gromom interesom občine. Največja napaka je bila, da se je stanovanjska akcija na podlagi obligacijskega posojila pod vladnim komisarjem začela tako pozno, da se lahko reče, da je bilo zrušeno celo leto. Stanovanjska kriza, ki nam prebša s 1. majem, bi bila znatno manjša, ako bi občina s primernim številom razpoložljivih stanovanj že lansko leto regulativno vplivala na stan. razmere.

Druga velika pogreška je bila, da se je pričela graditi velika stanovanjska kasarna na Pojavski cesti, ki še dolgo ne bo do delana. Čeprav so se proti tej stavbi čuli številni protesti. Stavba, ki bi imela biti menda že leseni pod streho, bržkone tudi letos ne bo gotova, ker se je izkazalo, da je treba zaradi neugodnega terena pozabiti in odelbeliti temelje, kar bo seveda tudi še znatno povečalo stroške. Ako pomislimo, da se je pravčasno opozarjalo na neugoden teren, da hoče vladni komisar zidati na mivki, da pa se kljub temu pred grajenjem svet ni natančno preiskal, potem je tem bolj obsojda vredno, kako se je

gradila ta hiša, v kateri bo občina veljalo eno stanovanje približno 150.000 Din. Če bi se z denarjem, ki je namenjen za to stanovanjsko kasarno z nad 100 stanovanji, gradile majhne stanovanjske hiše, bi bile te hiše danes lahko že gotove in občina bi imela namesto 100 stanovanj, ki bodo morala drugo leto uporabljati, že danes 300 stanovanj na razpolago. Pri reševanju stanovanjske krize sprejeto omejenih denarnih sredstev ne gre toliko za zgraditev luksuznih z vsem komfortom opremljenih stanovanj, kakor predvsem zato, da se ljudem sploh preskrbi dostojna streha. Zato bi se imela občinska stanovanjska akcija voditi v tej smeri, da se zgradi čim več cenovnih malih stanovanj.

Da vsaj nekoliko odpomore stanovanjski bedi in omili katastrofo, ki nam preti za 1. maj, bo občinski svet ljubljanski na svoji prihodnji seji razpravljal o predlogu, naj se najame posojilo 6 milijonov dinarjev za zgradbo malih stanovanjskih hiš. S tem denarjem bi se dalo po zgledu sedanjih malih občinskih hiš s 4 stanovanji, ki so najcenejše, zgraditi po odbitku stroškov za nakup zemljišča kakih 120 stanovanj, in sicer že v par mesecih. Če bo posojilo nadzorovano oblast pravčasno odobrila in če bi se gradbena akcija pospešila, bi bilo mogoče že z majem spraviti nekaj deložirancev v te nove stanovanjske hišice. Zadeva je seveda nujna, ker nas ločita od 1. maja samo še dobra dva meseca.

Da mora občina nekaj storiti, je očitno, ker od drugih pač ne moremo pričakovati nobene pomoči, čeprav bi SLS v vladi vsaj to lahko dosegla, da se d. ž. vni uradi izselijo iz zasebnih stanovanjskih hiš ter nastanijo bodisi v praznih vojašnicah bodisi se stisnejo v dosedanjih uradnih poslopih. Stanovanjska beda seveda tudi s to občinsko akcijo še ne bo odpravljena, vsekakor pa bo precej omilila in bo gotovo znatno pripomogla k lažji ureditvi odnosov med hišnimi lastniki in stanovanjskimi najemniki. Predpogoj vsega je seveda, da posamezne stranke ne sabotirajo dela občinskega sveta.

oblastnega odbora v Sarajevu strokovnjake, ki naj bi pregledali račune. Za kopalnice prihajajo vsaki čas po železnici različne pošiljke, ker pa sedanja kopalnica uprava nima denarja, da bi jih dvignila, jih železnica proda na javnih dražbah in kr. je tako prevozne stroške. Izgleda, da se bo iz te ponere razvila senzacionalna korupcijska afera.

Iz Subotice poročajo, da je pred dnevi naznanila agencija »Jugo« z velikimi plakati, da išče 10.000 delavcev za poljedelsko delo v Nemčiji. Plakati so svetovali, naj se delavci javijo čim prej v pisarni, omenjene agencije. Razglas je imel velik uspeh, saj je v Subotici nad 7000 brezposelnih delavcev, ki so pripravljeni prevzeti vsako delo, samo da bi preživeli sebe in družino. Veliko delavcev se je zglasilo v pisarni, kjer so podpisali tiskovino in se zavezali, da ostanejo v Nemčiji vsaj devet mesecev. Vsak je moral pri tem plačati 200 Din za stroške. Agencija je obetala, da ima že dovoljenje nemškega poslanstva v Beogradu, ki je odobrilo to akcijo in bo izdalo vsem prijavljenim delavcem dovoljenja za bivanje v Nemčiji. Po zanesljivih informacijah se je doslej javilo za delo v Nemčiji 500 brezposelnih delavcev, ki so plačali vsak po 200 Din. Agencija je torej prejela od njih 100.000 Din. Poslovanje agencije se je zdelo nekaterim zelo umljivo in so se zato obrnili na nemško poslanstvo v Beogradu, ki ni ničesar vedelo o kakšni agenciji »Jugo«. Nemško poslanstvo je ob tej priliki tudi prosilo nekatere časopise, naj objavijo, da Nemčija razpolaga z začetno delovno močjo in je ne potrebuje iz izjemstva Subotičke policije je uvedla strogo preiskavo in aretirala nekatere člane lažne agencije, ki je grdo oslepila brezposelne delavce.

Predčerašnjim so delavci novosadskega kleparja Tose Gostovića čitili zlebe na str. h vojašnice kralja Aleksandra v Novem Sadu. Kleparski pomočnik Nado Vasović je hotel odstraniti neko žico, ki mu je bila na poti. Vrgel jo je zato na električno napeljavno ob cesti. Z dotikom z električnimi žicami sta postala tudi žleb in žica električna. Ker mu je bila žica še vedno na poti, je Vasović šel na podstrežje in zahteval od svojega tovariša, kleparskega pomočnika Nikola Mandića, škarje za rezanje pločevine. S temi se je odpravil zopet na streho in ko mu je Mandić kmalu nato sledil, je videl, kako Vasović leži na streh in iz roke mu je švignil plamen. Njegov obraz je bil popolnoma spačen in nekaj trenutkov nato je padel s strehe v glo. in in obležal ves razmesarjen na cestnem tlaku. Prenesli so ga v mrtvašnico. Ponesrečenec je bil 22 let star in znan kot drzen strešni delavec. Na mesto nesreče je tudi prišla zdravniško - policijska komisija, ki je mogla ugotoviti samo delavčevu smrt. Vasović je hotel preprečiti z električno napeljavno žico in ga je tole usmrtil. Njegova desna roka je bila do lakti sežgana.

Razstava češkoslovaškega stavbarstva v Ljubljani

Včeraj smo naznanili otvoritev razstave češkoslovaškega stavbarstva v soboto, dne 25. t. m. ob 11 uri dopoldne. Po informacijah, ki smo jih prejeli na kompetentnem mestu, prinašamo danes seznem češkoslovaških arhitektov, ki se te razstave udeležujejo. To so: g. Adamek Balan Benš, profesor na šoli arhitekture praške tehnike dr. ing. arch. Engel Feuerstein Fiala, Fragner, B. Fuchs iz Brna, J. Fuchs iz Prage, Gahura, arch. Gočar, profesor arhitekture na Akademiji upodabljačih umetnosti v Pragi, Grossmann, Harminc, Havlíček, Hofman, Hubšmann, arhitekt Janák, Plečnikov naslednik na državni umetniško-industrijski šoli v Pragi, Jurković, Kalous Kavalir, Kert, umrli ustanovitelji češke moderne arhitekture Jan Kotěra, ki je bil profesor na umetniško-industrijski šoli v Pragi, odkoder je, ko ga je nadomestil naš krajan prof. I. Plečnik, odšel na praško akademijo upo-

dabljačih umetnosti, nadalje Kozák, Krejcar, prof. brnske tehnike Kroha, Kříž, Kysela, Libra, Linhart, Machon, Marek, Merzanc, Mezera, Novotný, prof. praške tehnike Petřík, Píhón J. Polivka, Rössler, Růžek, Riha, Sláma, Starý, Šilinger, Špalek, Tyl, Vahala, Wachsmann, Wallenfels, Wiesner in Závorka. Med razstavljali je mnogo Plečnikovih učencev iz dobe njegovega delovanja na praški umetniško-industrijski šoli, tako da bo tudi v tem pogledu razstava gotovo zanimiva za našo javnost.

Obrtna banka Kraljevine SHS

bo imela v nedeljo, dne 25. marca 1928 ob 9. uri dopoldne v dvorani Kola Srokskih sestara Frankopanova ulica br. 11 v Beogradu prvi redni zbor svojih delničarjev z naslednjim dnevnim redom:

1. Volitev zapisničarja, treh skrutiniranih in treh overovalcev zapisnika zbora.
 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju banke in predložitev računov za leto 1927.
 3. Poročilo nadzornega odbora za leto 1927.
 4. Odobrenje bilance in delovanja upravnega odbora za leto 1927.
 5. Predlog o uporabi čistega dobička.
 6. Volitev šest članov upravnega odbora in dveh članov poslovnega odbora. Glavne podružnice v Zagrebu namesto odstopivših članov.
 7. Reševanje morebitnih predlogov v smislu čl. 28 bančnih pravil.
- Delničarji, ki se žele udeležiti tega zbora, morajo denotirati svoje začasne delniče najmanj sedem dni pred zborom v smislu čl. 24 bančnih pravil ali pri blazajni centrali Obrtne banke ali pri blazajni Glavne podružnice v Zagrebu, Baruna Jelčića ulica br. 2.
- Obrtem se opozarjajo delničarji Obrtne banke, da delnice za udeležbo na zboru delničarjev 25. marca t. l. ni treba denotirati, marveč lahko pošle delnice tudi po pošti centrali ali po glavni podružnici Obrtne banke. V zameno za delnice dobe vstopnice na zbor v smislu čl. 25 bančnih pravil. Da se odločijo o stroških morebitnih delničarjev iz enega kraja, ki se žele udeležiti zbora, poslali svoje začasne delniče ali osebno ali pa po pooblaščenju skupno v enem zavoju vendar pa mora prejeti centrala ali glavna podružnica začasne delniče vsaj sedem dni pred zborom delničarjev.

Upravni odbor.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

- Drama.
23. februarja, četrtak: Hamlet. Gostuje g. Edvard Kohout, član Narodnega divadla v Pragi. Red D.
24. februarja, petek: Danes bomo tihi. C.
25. februarja, sobota: Sestrična iz Varšave. premiera. Premierski abonma.
26. februarja, nedelja: ob 20 Sestrična predstava pri zniž. cenah. Izven.
27. februarja, ponedeljek: Idealni soprog. B.
28. februarja, torek: zaprto.
- Opera.
- Začetek ob pol 20.
23. februarja, četrtak: Zaprto.
24. februarja, petek: Zaprto.
25. februarja, sobota: Marta. B.
26. februarja, nedelja: ob 15. Prodana uestava. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven, ob pol 20. Poljska kri, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
27. februarja, ponedeljek: zaprto.
28. februarja, torek: Zmagovanka oceana, opereta. Red D.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER V LJUBLJANI

V soboto, 25. februarja: »Pred poroko« (Abonma).

V nedeljo, 26. februarja: »Pred poroko« (Izven).

Dramska premiera. V soboto 25. t. m. je v ljubljanski drami premiera znane komedije »Sestrična iz Varšave«, v kateri nastopijo ga. Nabokova, gđ. Mira Danilova ter ga. Levcar in Rogoz. Zasedba sama nam že jamči, da bo to repertoarno delo v vsakem pogledu uspelo na našem odru. Režija je v rokah ravnatelja g. Golie, novo scenarijo pa je napravila po osnutkih scenarista g. prof. Vavpotiča gledališka slikarna. Premijera veseloigre »Pred poroko« se bo vršila v soboto 25. februarja na Sentjakobskem gledališkem odru. Veseloigra je

polna komičnih zapletljajev, tako, da se občinstvo dve uri neprisiljeno zabava. Predprodaja vstopnic je od danes dalje v trgovini gosp. Peter Šterka, nasl. Miloš Karničnik na Starem trgu. V nedeljo, 26. febr. se ista veseloigra ponavlja. Posetite predstavo.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 23. februarja 1928, katoličani: Peter, pravoslavni: 10. februarja, Cudmil.

Jutri: Petek, 11. februarja, katoličani: prestopni dan, pravoslavni: 11. februarja.

DANŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Hamlet«.

Opera: Zaprto.

Kino Matice: »Naprej Tom Mix«.

Kino Dvor: »Grbec«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Še ena pustna ...

Naš kolega iz redakcije, tisti, ki lovi senzacije po mestu in preži na skandale, se je včeraj priteževal, da je bila pepelnica na policiji v primeri z lansko zelo suhoparna, je danes izvalil prav fletno »storijo« o treh veseljakih, ki so jo zagodili nekemu Ljubljancu, ki ima posla z avtomobili.

Bila je to trepetna detelja, vsi trije natrkani po notah, vsi trije v stanju delirium alkoholis. Kolovratili so v ranih jutranjih urah po mestu, uganjali razne budalosti in godli neprestano tisto okroglo. »da prej ne grejo dale, dokler se ne bo delal danc. Čuječe oko postave jih je sicer opazilo, toda jim je, v svesti si, da je pač god vseh norec in pijančkov, dobrohotno odpuščalo vse pregrehe. Sicer je pa trojica itak samo uganjala nedolžne šale.

In tako so nakresani široko merili vse ljubljanske ulice, končno jih je pa zaneslo pred Zvezdo. Mikal jih je Karneval v Carigradu, ki ga je priredil Sokol 1. Ze so hoteli kreniti na karnevalsko slavnost, ko je eden nenadoma opazil pred Zvezdo ličen avtomobil. In je bil takoj navdušen, da se peljejo kam na »luft«, kajti bil jim je v Ljubljani dolgačas. Tableau! sta vzkliknila ostala dva in vse tri je naglo zaneslo proti avtomobilu.

»Halo, šofer! se je drl eden, speljite nas v Dravljeto! Ostala dva sta prikimala. Toda šofer se na žalost vesele trojice ni odzval, kajti ga sploh ni bilo. Pa si je oni, ki je prišel prvi na originalno idejo, znal hitro pomagati. »Hm, bomo pa sami vozili, če mule neče.« — »Bravo, sijajno!« sta kričala druga dva in že je eden stopil pred voz in pogledal motor. Sicer ga je pri postu vrglo, toda kaj za to. Motor je lepo drl. Vsi trije so se nato spravili na voz, eden je sedel k volanu, pritisnil na vzvod in lični avtomobilček jo je ubral v dir. Njegova smer ni bila sicer direktna in tudi vožnja ni trajala dolgo. Nenadoma je nekaj zahreščalo in zagrmelo in voz se je z vso silo zaletel v ograjo, ki meji park v Zvezdi. Posledice so bile precej neprijetne. Naša trojica se je hitoma strozila, kajti jo je usodopolni sunek zelo pretresel, a še bolj hitro stregnili Strahoma so ogledovali razbiti avtomobil in jo nato jedno odkurili. Na ograji se poznajo sledovi junaške vožnje.

Lastnik je kasneje našel svoj avto v umirajočem stanju in sedaj poizveduje za veseljak, ki so mu jo tako zagodili.

Sport

Ljubljana dobi sportno kopalnico?

Današnje zagrebške »Novosti« prinašajo zanimivo vest. V svojem poročilu o plavalnem sportu navajajo, da gradi sportni klub Ilirija plavalni bazen, dela pa da vodi znani in agilni sportnik inž. Stanko Bloudek. Plavalni bazen se baje zgradi na bivšem sejmišču (?) in bo odgovarjal vsem zahtevam modernega sportnega kopalnice, v katerem se bodo tudi lahko dosegli rekordi. Na podlagi sklepa glavne skupščine JPS v decembru preteklega leta, se bodo v tem bazenu vršile izbirne tekme za sestavo naše reprezentance za slovansko prvenstvo v Pragi in za olimpijado. Članek dalje navaja, da bo to kopalnice pač velikega pomena za nadaljni razvoj plavalnega sporta v Sloveniji in to tem bolj, ker gradi tudi mariborska občina kopalnice, ki bo odgovarjalo sportnim potrebam.

Informirali smo se o tej zadevi na merodajnem mestu, kjer so izjavili, da sicer obstoje tozadevni načrti, vendar do sedaj še ni bilo sklenjeno nič konkretnega. Ilirija ima sicer v projektu zgraditev modernega sportnega kopalnice, ki naj bi služilo plavalcem in sportnikom in ki bi bilo otvorenjeno tudi pozimi, kar bi bila za Ljubljano velika pridobitev. Zaenkrat pa je stvar na letela na nepredvidene težkoče in je ostala na mrtvi točki. Kakor čujemo, Ilirija se nadalje vodi pogajanja in ni izključeno, da dobimo še tokom poletja v Ljubljani kopalnice, ki bo odgovarjalo higijenskim in sportnim zahtevam. Vest, da to bo kopalnice, odnosno ta bazen zgrajen na prostoru bivšega sejmišča, ne drži, ker ima Ilirija v projektu popolnoma drug prostor.

— Iz sekcije ZNS (Službeno.) Seja upravnega in odbora za delegiranje se vrši danes ob 18. uri v kavarni »Evropa«. Polnoštevilna udeležba dolžnost! — Tajnik.

Knjige, brošure, časopise, vsakovrstne tiskovine za društva, posetnice, osmrtnice itd. izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Pisane zgodbe iz naših krajev

Po karnevalski noči se je obesil. — Velika poneverba v kopalnici lidže. — Afera z brezposelnimi delavci v Subotici. — Strašna smrt na strehi vojašnice.

Primus Maglečić, rojen leta 1902 v Varpovcu pri Celovcu in pristojen v Jasko, se je vrnil pred 5. meseci iz vojaške službe in ni mogel več doniti službe kot pekarski pomočnik. Brezposelnega se je usmilil njegov tovariš Avgust Kernc in mu dal hrano in stanovanje v Radniškem domu v Zagrebu. Maglečić je pomagal Kerncovi materi, ki prodaja na trgu zel in v repu. Opravljal je pa tudi druge posle v gospodinjstvu. Zato je dobival hrano in stanovanje. Z njim je tovariš prav lepo ravnal in do zadnjega časa je Maglečić živel še nekam zadovoljno. Šele zadnje dni je Kernc opazil, da je Primus duševno potrt. Zadnjo karnevalsko noč je brezposelni pekarski pomočnik preživel v družbi s Kerncom v neki gostilni blizu stanovanja. Vrnili so se z zabave zgodaj jutraj vsi že malo pijani. Kernc je takoj legel v posteljo, dočim je Maglečić še pomagal njegovi materi odpremiti repo in zelje na trg. Ko je opravil ta posel, mu je Kerncova mati dejala, naj leže k počitku, ker je utrujen in potreben spanja. Maglečić je šel in legel, pa je kmalu vstal in šel v bližnjo kramarijo po stekleničico pelinkovca, ki ga je doma izpil. Nato je zapustil hišo in se ni več vrnil do poldneva. Ko je po kosilu Kernc šel v shrambo, kjer je njegova mati spravljala živila, je našel tam obešenega pekarskega pomočnika. Maglečić je privezal vrstico na gredo in se obesil. O samomoru je bila takoj obveščena policija in kmalu je tja prišla

komisija. Ker je ugotovila, da gre za samomor, je odredila prevoz samomorničevega trupla na pokopališče.

Že nekaj dni krožilo po Sarajevu vesti o veliki poneverbi v kopalnici lidže pri Sarajevu. Končno je bil občinski odbor prisiljen, da je brzojavno poklical na Dunaj živečega dosedanjega direktorja kopalnice Pero Despića, da se takoj javi občinski in predloži vse račune. Medtem je pa dal direktorjev namestnik, ki je sedaj tudi na razpoložen u. posebno izjavo o poneverbi. Po njegovi izjavi se je vodila v kopalnici popolnoma zgrešena finančna politika že nad tri leta. V treh letih Despićevega ravnateljstva je bilo uničenega državnega imetja za okroglih šest milijonov Din. Kopalnice lidže je zato zdaj pred razsulo. Direktorjev namestnik pravi nadalje, da je kopalnice imelo pred leti 12 termalnih vrelcev, danes ima pa samo 3, ki še izvirajo, dočim so ostali zasuti. Pa tudi ti trije bodo usahnili če se ne bo v kratkem uredilo njih pravilno oskrbovanje. Nadalje je Kakaš izjavil, da je direktor Despić dobil od države in drž. Hipotekarne banke nad 3 milijone Din za prireditve kopalnice Despić je ta denar porabil zase. Kupil si je tri luksuzne avtomobile in najel šoferje ter se vozil okoli celo do Duna. Despić odgovarja za vse nerednosti v kopalnici lidže, ker ni izvršil nobenih investicij in ni vodil nikakršnih knjig. Namestnik je zahteval od

Bernard Horst:

Prepozno

Ko je dorasla Janu Havelu iz Harmarja hčerka, si je kupil novo puško. In prav je storil, kajti bila je res potrebna.

Petnajstletna Hilda je ostala vsak večer v visoki travi in vdihavala hladno večerni zrak. Komaj razvita nedrja so se sama ponujala strastnim ustnicam. Hilda je ležala v travi in se hrepeneče ozirala v noč. In tema jo je objemala kakor krepke roke strastnega ljubimca. Nekaj se ji je penilo v prsih, srce ji je močno utripalo. Čutila je svojo vroče dihanje in željno so se ozirale njene črne oči tja gori na cesto.

Tam po cesti so korakali proti gozdu mladi fantje in okovanih čevljev, s sukničji čez pleča in s krivci za klobuki.

Toda stari Havel je bdel v zakaženi izbi in Hildina brata, krepka, zagorela fanta, sta hodila po dvorišču.

Narava se je prebujala, Carobna pomlad je objela zemljo in vse stvarstvo je zahrepence po novem življenju.

A včeraj, baš včeraj je Hilda plesala z vaškimi fanti, kréma je bila polna mladih plesalcev in dima. Med njimi je bil tudi Horn s svojimi poželjivimi očmi in krepkim, volovskim vratom. Pripovedoval ji je, kako se ozira po

divjih zajeh in obljudil ji je, da ji priinese prvega, ki ga ujame v zanko. Potem sta odšla iz krčme v bližnji gozd, kjer sta nekaj časa molče stala in se gledala. Hilda sama ni vedela, kaj se godi z njo. Bila je vsa prerobena, kri ji je vrela po žilah, v glavi ji je šumelo in zdelo se ji je, da ji bo srce vsak čas počilo. Tako je vedno, kadar stopi mlado dekle s fantom sredi pomladi v temnem gozdu.

Šele čez nekaj časa ji je segel Horn nekam v lasce. Nagnil se je k nji, rekoč: — Hilda!

A to ni bila kakor tako na veter izgovorjena beseda.

Hilda je povesila oči in začutila na vratu njegove ustnice, ki so jo spekle kakor žerjavica. Potem sta se ozirala samo v nebo, kjer so se utrinjale zvezde in padale tja daleč nekam za gozd. In tako se je zgodilo. Vedno se zgodi tako, kadar pride pomlad in počitke mlada dekleta v življenje. Noč ima svojo moč, pomlad je pa za deset noči.

Seveda, kakor je že običajno, stari o tem ni nič vedel.

Zgodilo se je v soboto. Bilo je prvič, toda ne zadnjič. Pomlad in mladost zahtevata svoje pravice. A v nedeljo, po plesu v vaški krčmi, je odšla z njim daleč v gozd, tja za potok, kamor zaide redko kdo iz Harmarja.

Smejala sta se tam, plašila ptice in

Horn je oponašal na prste kosa, ki je žvrgolel na bližnji smreki. In znova sta se smejala, vsa razgreta in polna hrepenceja.

Tam daleč v gozdu jo je Horn strastno objemal in poljubljil, vdihaval je njeno mladost in pil iz polne čaše opojnosti. Pomlad je zahtevala in vzela svoje. Vračala sta se ločeno, Horn šle čez dobro uro za Hildo.

Nihče ju ni videl, nihče ni mogel trdit, da sta dala pomladi, kar je pomladnega. In res ni nihče trdil.

Tako je minil prvi pomladni mesec, za njim drugi in pol tretjega. Horn je hodil s Hildo v gozd in vsaka pomladna noč je dobila, kar je njenega. Plesal je s Hildo v vaški krčmi in kajpak, tudi stebel se je za njo, ker so mu jo hoteli prevzeti. Tedaj so že vedeli vsi, koliko je bila ura, samo stari Havel in njena brata še nista vedela.

Slednjič so se pa tudi njim odprle oči. Kar naenkrat so se zavedli, da ho. di Horn, ta črnolasi fant krepke postave in srepnih oči, k Hildi v podstrešno izbo.

Nu, dogajalo se je v Harmarju in drugod od dekleta niso odpirala okenc svojih izb.

Stari je rentalil, klet in razbijal, da se je treslo tramovje. Pozabil je menda, da je nekoč, ko je bil še fant, tudi sam lazil k svoji izvozniki in drugim dekletom in sicer tudi skozi okence podstrešne izbe.

Potem je odšel v drvarnico, nasekal svinca in nabasal puško.

In prežali so nanj, stari in oba sinova.

Neke temne noči je skočil starejši sin Emil ves upchan z drevesa in prihitel v izbo.

— Je že pri nji, — je zajecjal ves iz sebe.

— Praviš, da je?

— Jel!

Stari se je sezul, pograbil z drhtečimi rokami puško in splezal tiho po lestvi. Luna je sijala in v blede mesečini je videl stari vse, kar se je godilo v podstrešni izbi.

Tam se je črnolasi Horn ves skuštran nagnil nad Hildo in jo še enkrat poljubil. Potem je vstal in pretegnil svoje mlade, krepke ude.

Hilda je še ležala vznak in globoko dihala.

Havel je omahnila koščena roka, nekaj mu je stisnilo prsa in v očeh se mu je stemnilo.

Slisal je še, kako je dejal Horn z zamolklim glasom:

— Spomladi postavim bajto.

Stari je zlezle previdno nazaj. Tam sta ga čakala sinova in ga radovedno vprašala:

— Torej kako je?

— Prepozno. — je zašepetal stari in kakor da se ne more odločiti za neko misel, je vzdihnil znova:

— Prepozno.

Dnevne vesti.

— Zasedanje ljubljanske občinske skupščine. Začetkom marca se sestane ljubljanska občinska skupščina na krajše zasedanje. — Iz državne službe. V višjo skupino so pomaknjeni arhivski uradniki Alojz Podgubovšek in Ivan Gombač pri velikem županu mariborske oblasti, Franc Jaki pri sreskem poglavarju Maribor levi breg in Rudolf Mislej pri policijski direkciji v Ljubljani.

— Sprememba zakona o prometnem oseboju. V prometnem ministru pripravljajo osnutek uredbe, s katero se izpremeni zakon o prometnem oseboju. Uduženje ju goslovskih narodnih železničarjev in brodarjev je bilo pozvano, da zavzame v tem pogledu svoje stališče. Uduženje vztraja na svoji zahtevi, da se vsakemu uslužbencu omogoči dobiti po svojih sposobnostih in strokovni izobrazbi odgovarjajoči rang in mesto v prometni službi. Za vsako stroko naj se predpiše potrebna šolska kvalifikacija, zlasti pa naj se upošteva, da je po sedanjem zakonu zaposlavljen oseboje I. H. uradniške kategorije in vsi nižji uslužbenci, ki tvorijo 90% celokupnega prometnega oseboja. Te dni bo uredba definitivno stilizirana. Če ministru ne ustreže željam železničarjev in brodarjev, bo zavladalo med njimi splošno ogorčenje.

— Nov inspektor notranjega ministru. V notranjem ministru je imenovan za inspektorja dosedanj upravniki Skopja Milan Jovanović.

— Tomislav-grad. V «Službenih Novinah» je objavljen ukaz, po katerem se bo mesto Duvno v travniški oblasti na željo meščanov odslej imenovalo Tomislav-grad.

— Gradbena direkcija opozarja vse interese na I. ofertno licitacijo za dovršitev novega poslopja gimnazije v Podgorici, ki se vrši dne 15. marca 1928 ob 10. uri dopoldne pri Gradbeni direkciji v Dubrovniku. Proračunska svota znaša Din. 1.883.086.66 Din. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na uradni deski Gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg 1/1.

— Natečaj «Jadranske straže» za popularna predavanja. V svrhu propagande za naš Jadran je izvršni odbor «Jadranske Straže» v Splitu sklenil razpisati natečaj za pet popularno pisanih predavanj. Vsakemu predavanju mora biti tudi priloženo najmanj 30 diapozitivov. Teme predavanj so: Varnost jadranskih pristanišč in njihova kapaciteta, važnost vojne mornarice, trgovska mornarica in gospodarstvo, Jadran in železniška zveza z našo državo ter letovišča in kopališča na našem Jadranu. Honorar za vsako priznano predavanje znaša 500 Din, odškodnina za 30 originalnih fotografij pa 300 Din. Natečaj traja do marca. Predavanja, ki ne bodo odgovarjala namenu, bodo takoj vrnjena pisemno.

— Inspekcija osnovnih šol. Prosvetno ministru je naročilo vsem šolskim nadzornikom, naj še tekom tega meseca pričnejo inspicirati vse osnovne šole. Inspekcija mora biti končana do konca šolskega leta in nadzorniki morajo predložiti do tega časa prosvetnemu ministru poročila.

— Grda navada se je razpasla zlasti po naših uradih in nekaterih javnih korporacijah, ki so začele po srbskem zgledu pisati malone vse nazive z veliko začetnico. Tako pišejo Ministrstvo Saobračaja, Ministrstvo Prosvete, Krajevni Odbor Uduženja Vojnih invalidov, Savez Državnih Uradnikov itd. Vsak pismen človek ve, da so velike začetnice v takih primerih napake.

— Odlikovanje slovaškega šolnika. Z redom sv. Save V. stopnje je odlikovan upravitelj slovaške šole v Petrovcih Aleksander Hyl.

— Pravniški dom v Beogradu. Uduženje pravnikov kraljevine SHS je pokrenilo zadnje čase energično akcijo za zgraditev svojega doma v Beogradu. Dom naj bi služil v prvi vrsti pravnikom, ki prihajajo po opravkih v Beograd, kjer morajo ostati nekaj dni. V domu bi stanovali tudi sinovi pravnikov iz drugih krajev, ki študirajo v Beogradu. Akcija je naletela ba na splošno odobravanje tako, da je računati, da se prične dom v kratkem graditi.

— Začetek muslimanskega posta. Včeraj se je pričel tako zvani ramazan, t. j. muslimanski post, ki traja mesec dni in se zaključuje z največjim muslimanskim praznikom kurban-bajramom.

— Pokojniški sklad državnih uradnikov. V finančnem ministru je izdelan osnutek uredbe o pokojniškem skladu drž. uradnikov in uslužbencev. O uredbi bodo razpravljale vse uradniške organizacije, ker občutno tangira interese uradniškega stanu. Tudi glavna uprava uradniškega saveza se bo pečala s to uredbo na prihodnji seji.

— Spomenika pravniškega kongresa. Za letošnji pravniški kongres bo sestavljena posebna spomenica, v kateri bodo objavljeni vsi referati. Redakcija spomenice je poverjena beograjskim pravnikom.

— Škratinka v niški oblasti. V niški oblasti se je pojavila epidemija škrlatinke, ki se naglo širi. Epidemija je zahtevala že več žrtve. V nekaterih vaseh so oboleli vsi prebivalci.

— Odhod poljskega poslanika. Kakor smo že poročali, je dosedanj poljski poslanik na našem dvoru g. Okenski premeščen v Tokio. V soboto odpotuje na svoje novo službeno mesto.

— Centralni zavod za zaščito dece in matere. Ministru narodnega zdravja je otvorilo nedavno v Beogradu centralni zavod za zaščito dece in matere, ki bo razširil svoje posle na vsa država. Zavod je nameščen v velikem paviljonu, ki smo ga dobili na račun reparacij. Organizacija te koristne ustanove je poverjena vseučiliške mu profesorju dr. M. Ambrožiču, ki je ustanovil svoj čas sličen zavod v manjšem obsegu v Ljubljani. Zavod je začel posloovati 1. februarja. Zaenkrat je instaliran samo oddelček dispanzerjev, dočim se drugi od-

delki šele instalirajo. Zavod bo imel tudi manjši bolniški oddelček, v katerem bo okrog 20 detskih posteljic.

— Nova železniška tarifa. V pondeljek je bil objavljen drug. del železniške tarife za prevoz potnikov, priloge in ekspresnega blaga, ki bo veljala od 1. marca. Nova tarifa se nanaša na državne železnice in na privatne železnice, ki so v državni eksploataciji. Nova tarifa prinaša znatno znižanje vožnje z brzovlaki, zlasti za prvi razred. Znižano vožnjo bodo imeli tudi delavci, ki potujejo v skupinah ali posamezno iz kraja v kraj, da dobe delo.

— V Zagrebu je preveč odvjetnikov. Zagreb je menda med vsemi našimi mesti najbogatejši na odvjetnikih. Na vsakih 450 Zagrebčanov pride en odvjetnik.

— Zagrebški najemniki proti ukinitvi stanovanjske zaštite. V nedeljo se bo vršila v Zagrebu izredna skupščina organizacije stanovanjskih najemnikov, na kateri bodo najemniki protestirali proti ukinitvi stanovanjske zaštite in zahtevali, da se stanovanjski zakon podaljša.

— Za gladijoce v Hercegovini in Črni zori je izdalo starešinstvo JSS na vse župe in društva naročilo, da prisločijo svojim bratom in sestram in njihovim rodbinam takoj na pomoč. Med sokolskim članstvom v vseh državah se zbira prispevek v denarju ali pa v blagu (predvsem koruza in žito) in ti prispevki se pošiljajo Sokolski župi Aleksa Šantića v Mostar, ki jih bo pod upravo svojega starostar brata Cede Miletića najpravičnejše razdelila med brate in sestre svoje župe. — Ta poziv starešinstva JSS je našel kot čuveno v sokolskih društvi lep odziv in vsa društva hčejo v plemeniti tekmi nuditi gladijoce bratom in sestram čim izdatnejšo pomoč. Opazujemo naj le na to, da je pomoč nuja in da radi tega ni odlašati z nabiranjem prispevkov.

— Polovična vožnja na železnicih je dovoljena vsem deložatom, ki se udeležijo glavne skupščine JSS v Kragujevcu dne 18. marca.

Iz Ljubljane

— Izredna seja ljubljanskega občinskega sveta. V petek ob 17. se bo vršila v mestni dvorani izredna seja ljubljanskega občinskega sveta. Dnevni red avne seje obsega: poročilo predsedstva, odobritev za pisnika zadnje seje, volitev in konstituiranje odsekov občinskega sveta (personalno-pravna, finančna, stavbna, šolska, obratna, socialno-politična, policijsko-zdravstvena in disciplinarna komisije), poročilo stanovanjskega odseka in predlog za najetje posojila v znesku 6 milijonov za nujno zgraditev malih stanovanj in samostojni predlog občin. svet. g. Likozarja glede preskrbe Barjanov s pitno vodo.

— Iz Cenjene občinstvo opozarjamo na gostovanje najodličnejšega predstavitelja češke igralske umetnosti člana praškega Narodnega Divadla g. Kohouta danes v četrtek 23. t. m. v dramskem gledališču. Pričakujemo, da se bo naše občinstvo zavedalo svoje dolžnosti in se udeležilo predstave v čim največjem številu, saj je to prvič po vojni, da nastopi na našem odru gost iz zlate Prage, ki je, kakor nekoč, tudi še danes matica naše igralske umetnosti.

— Iz Razpasa se je navada, da razobešajo razna društva na kandelabrih in drevesih ljubljanskih ulic in trgov razne reklamne plakate za vsakojake prireditve, ne da bi si preje izposlovala dovoljenje pri mestnem magistratu ljubljanskem. Zato se na znanja, da je brez predhodnega dovoljenja mestnega magistrata ljubljanskega vsako razobešanje reklamnih tabel na mestnih objektih strogo prepovedano. Nepochtevanje tega razglašja se bo kazensko zasledovalo.

— Iz Električna rasvetiljara na Viču. Pišejo nam: Vsak teden osreči viške odjemalce ljubljanske elektrarne po enkrat ali celo dvakrat kratek stik tako, da ostanejo trgovine, gostilne, bravnice in privatna stanovanja brez razsvetljave. Baš na pustni terek, ko so bile maškare na poslu, je nas posetila med 6. in 7. uro egiptovska tema in sicer kar trikrat zaporedoma. Če stopiš v kako trgovino, vidiš brleti po pulnih svečah, pri brivcu stoji mojster pred napoli obritim gostom kot kak atentator in čaka svojega vajenca, da prinese iz najbližje trgovine svečke. Vajenec pa sveti z leščerbo gostu pod nos. Enaki prizori se vidijo po gostilnah in drugih lokalih. Zavidamo ljubljanske odjemalce električnega toka, ki so tako srečni, da jih egiptovska tema nikoli ne preseneti. Dobro bi bilo, da mestna elektrarna po možnosti čimprej odstrani te defekte.

— Iz Vreme. Od včeraj do danes se je vreme nekoliko spremenilo in danes je vse kazalo, da dobimo nov sneg. Zjutraj je pihala mrzla burja in pričelo je tudi naravno snežiti. Ker se je pa barometer čez noč zelo dvignil, ni računati z nadaljnjimi padavinami. Temperatura je nekoliko padla in je kazal danes zjutraj termometer 3.5 stopinje pod ničlo. Barometer se je dvignil na 752 mm. Zjutraj je bilo nebo oblačno, pozneje se je pa zjasnilo in je posijalo solnce.

— Iz Valček večer v soboto 3. marca na Taboru privedijo stari fantje in mlada dekleta, katerim novi plesi ne ugajajo.

— Sporodu bodo poleg valčka pretežno stari plesi in melodije, narodni ali pa vobče vdomačeni v našem ozemlju pred 30 leti (bohème, danzig, črnogorka, tramlpan, škotska, štajerska, različne polke, mazurke itd.). Vsi stari fantje in mlada dekleta se vlijudno vabijo to soboto in nedeljo, 25. in 26. t. m. zvečer ob 20. uri na Tabor h skušnjam in pripravam za omenjene narodopisno zanimive plesne. Priprave vodi sloviti poznavalec narodne plesne preteklosti g. Ivančič.

— Večer bo prav zabaven, na zunaj vse čisto po domače, obleka popolnoma poljubna.

— Iz Družabni večer s predavanjem v društvu «Sota». Društvo «Sota» priredi prihodnjo soboto 25. t. m. v ljubljanskem dvoru veleznarstvo in zelo interesantno predavanje iz higijene. Po tem predavanju na-

stopi prvi društveni pevski zbor. Podrobnosti vporod v sobotni številki lista. Ne zamudite lepe prilike. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost. 183/n

— Iz «Dečva» za slepce in gladijoce. Vodstvo «Dečve» je darovalo iz prvih naročilnih zneskov 100 Din za slepce in 100 Din za gladijoce.

— Iz Krajevni odbor Uduženja vojnih invalidov v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 4. marca 1928 ob 9 uri dop. v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Krekov trg. Oni redni člani, ki se niso prejeli vabil odnosno obvestil in se nameravajo občnega zbora udeležiti, naj to takoj javijo po dopisnici ali pa naj se do 2. marca zgledajo v pisarni krajevnega odbora, da dobe vabilo, ker brez njega ne bo dovoljen vstop.

— Iz Odpovedana stanovanja. Prejeli smo: Stranke, ki imajo stanovanja odpovedana in dosedaj se nimajo drugih stanovanj, naj se vse prijavijo v mestni posvetovalnici v uradnih urah v abecednem redu kakor je bilo v časopisu objavljeno. Stanovanjski odsek namerava na podlagi prijav podvzeti morebitno zaželeno posredovanje med hišnimi lastniki in najemniki, kakor tudi po možnosti skrbeti na drug način, da najemniki ne ostanejo brez stanovanj.

— Veliki plesni turnir za prvenstvo Slovenije v letu 1928 v soboto 3. marca, velika dvorana Kazine ob 21 uri. Vabila informacije in priloge tekmovalnih parov pri g. Jenku v I. nadstr. kav. Emona vsak dan od 18. do 20. ure. Pričetek brezplačnega osemnedevnega tečaja za perfekcioniranje tekmovalcev v petek 24. t. m. od 18. do 20. ure. I. nadstr. kav. Emona. 182/n

— Kristoflič - Bučar: Bluze, otroške obleke! 3T

— Iz Dva požara. Danes ponoči sta ljubljanskega zbudila iz spanja dva topovska strela, ki sta okoli 22.5 zadonela po mestu. Ogenj je izbruhnil na Osojah pri Jerančiču, vendar ni bilo nič nevarnega, ker so se vnele samo saje. Pozvani gasilci so ogenj takoj ugasili. Streljanje je precej razburilo prebivalstvo, ki je menilo, da je nastala požarna katastrofa. V torek popoldne je začel gori del gozda med rožniško cerkvijo in Večno poljo. Ogenj sta ugasila višji stražnik Čotič in naletnik viških gasilcev Ivan Gašperlin. Povzročena škoda je neznatna.

— Iz Dve nezgodi. V bolnico so pripeljali večerj mehanika državne železnice Romana Rajha. Med delom mu je puhnila para v obraz in je zadobil precejšnje poškodbe na obrazu, zlasti pa na oči. — Drole Franc, petletni sin posestnika Drolea iz Zgornjega Tuhinja, je padel pod voz, ki mu je zlomil levo nogo. Tudi Drolea so prepeljali v bolnico.

— Iz Zopet vlom. Na policiji je snoči prijavila ga. Eleonora Groyer-Jenkova, da je bilo vplomjeno v njeno podstrežje na Miklošičevi cesti. Tat je vse premetel in prebrskal in pokradel iz zabojev njenega moža in nje same razne predmete. Kaj vse je odnesel in kolka je škoda, zaenkrat ni znano. Nedvomno so številni vplomi, ki so se v zadnjem času pripetili v Ljubljani, v zvezi z nedavno amnestijo številnih jetnikov, kajti v Sloveniji je bilo amnestiranih okoli 500 jetnikov in to večinoma takih, ki so bili obsojeni zaradi tatvin in vlovov.

— Iz Oh, ti cucki! Neki hišni gospodar je danes na policiji prijavil, da ima njegova podnjamnica v hiši mlado psico, h kateri hodijo v vas številni cucki. Ti psi posedajo in se klatijo cele dneve pred hišo svoje oboževane pasje Dulcinee, ki se pa na njihovo žalost ne sme pojaviti na ulici, kajti jo ima lastnica v strogi evidenci. Tako se klatita dva cucka okoli hiše že več dni in njuna ljubezen je toliko, da sta raje lačna in da raje prezebata kot da bi šla domov. Stranke v hiši so ju že polile, toda vse to nič ne pomaga. Zato se hišni gospodar upravičeno boji, da bi utegnili psa oboleti na pasji steklini in je prosil policijo za pomoč. Sploh delajo cucki v hiši veliko nesnaga, povzročajo nemir in se koljejo med seboj.

Izpred sodišča

SILVESTROVANJE

V krcini pri «Zeleni žabi» so se zbrali na Silvestrovo delavci, ki so se domenili, da bodo to počakali novo leto. Med njimi je bil najbolj glasen Andrej, ki je prišel v gostilno že nekoliko vinjen. Ko je zagledal pri sosednji mizi svojega znanca Tomaža, njegovo sestro in njeno prijateljico Franco, jih je takoj povabil k svoji mizi. Prisledil so in se začeli zabavati. Andrej je kmalu postal preveč živahen in naposled divji. Jel je razgrajati in svojim tovarišem groziti. Odbila je polnoči, gostje so si voščili srečo na novo leto, a Andrej ga je proslavil s svojim govorom, ki se je začel s črpkami: «Nefikslaudanbasateremau» in se končal s krepkim udarcem stola ob tla. Ker so Andrejevi tovariši vedeli, da ga ne bodo pomirili, so odšli in ga pustili v gostilni. Tomaž je pa s svojo deklitijo družbo sedel k sosednji mizi. Pa se je zadržal Andrej nad Tomažev znanco: «Čemu se me bojiš, pri tem se ne boj, pri meni ostani nocoj», pri tem se je gugal, da so se mu vsi smejali, kar ga je še bolj razjezilo. Spet je jel nagovarjati ljubko Franco, a ona se ni menila zanj.

Ker je videl, da so besede bob v steno, jo je jel zmerjati s svinjo in drugimi grdimi priimki ter jo naposled kar na lepem udaril po glavi. Franco je zardela, zgrabila je kozarec in ga treščila Andreju v obraz. Andrej je še bolj zdvil, vsi so zbežali iz kreme, prisločili je krečmar, ki ga je hotel ukrotiti, pa ni ničesar opravil. Andrej je jel metati stole, razbil je liter, sunil s stolom v steklena vrata in jih razbil ter divje kričal. Naposled je jel kozarce metati ob zid, ubil jih je sedem. Bil je naznanjen, a ker ga je Franco s kozarcem, je tudi njo spravil pred sodnika.

Sicer bi marsikdo na njenem mestu tako ravnal in vrgel v napadca kozarec, a postava je zato neopravičljiva in plačala bo 25 Din globe. Mnogo težji račun pa čaka pretepečenega Andreja, ki je kar na tistem izginil iz Ljubljane. Polcija ga išče.

Zakonski dopusti in kolegijalni zakoni

Originalni predlogi Američanov glede omiljenja krize zakonskega življenja. — Kako bi se dale preprečiti razporeke, ki se zdaj vedno bolj množe.

Poleg nesterilnih drugih kriz se je pojavila zlasti po vojni tudi kriza zakonskega življenja. Število razporok se povsod množi, govori se o lahkomiselnosti pri sklepanju zakonov in sociološki trditvi, da gre največ razporok in nesrečnih zakonov baš na račun nepremišljenosti in lahkomiselnosti. Mladi ljudje v največjem času ne sklepajo zakonov tako premišljeno kakor v prejšnjih časih, ker si mislijo, da se bodo lahko ločili, če jim zakonsko življenje ne bo konveniralo. Tako se množe razporeke, sklepajo se zakonske zveze drugič, tretjič ali celo četrtič, toda srečnih zakonov je vedno manj.

Vsako krizo skušajo ljudje omiliti. Pri nas se še ne da govoriti o pravi krizi zakonskega življenja, ker smo precej starokopitni in ker so razporeke razmeroma redke. Pač pa občuti o to krizo drugi kulturni narodi, zlasti Francozi, Nemci, Američani itd. Zanimivo je, da je kriza zakonskega življenja tem večja, čim višjo kulturno stopnjo doseže ta ali oni kulturni narod. Iz tega bi se dalo sklepati, da je zakon nekaka zastarela ustanova, ki ne odgovarja modernemu duhu časa.

Največ razporok in nesrečnih zakonov imajo v Ameriki, kjer je doseglja kultura in civilizacija na višjo stopnjo. Zato se pojavljajo v ameriški javnosti od časa do časa predlogi, kako bi se dala ta socialna kriza omiliti. Med drugimi se je pojavil v Ameriki tudi predlog, naj bi se v bodoče sklepali takozvani kolegijalni zakoni. Ker mladi ljudje ne morejo sklepati zakonov že zato, ker nimajo primerne eksistence, so prišli Američani na originalno idejo, da naj bi mladenič in dekle živela nekaj časa skupaj in sicer tako, da bi oba stanovala pri svojih roditeljih in bi se samo od časa do časa sestajala. Javno bi nastopala kot zakonca, samo da bi živela ločeno. Študent bi lahko končal svoje študije, uradnik bi lahko mirno čakal na povišanje plače itd. Šele ko bi

si ustvaril mož primerno eksistenco, bi vzel ženo k sebi. To bi preprečilo tudi prostitucijo, ker bi mladeničem ne bilo treba letati za prostitutkami in doživljati razne ljubavne pustolovščine. Spolno življenje mladine bi se razvijalo normalno, kar je velikega pomena za človeško družbo in za spolno higijeno. Kolegijalni zakoni se že prakticirajo na ameriških univerzah in so se baje zelo dobro obnesli.

Drugi predlog za omiljenje zakonske krize je izšel v nekem newyorškem listu. Dotični list je priobčil članek o krizi zakonskega življenja, v katerem pravi, da bi se dale razporeke in druge zakonske nezgode preprečiti na ta način, da bi dobivali mladi zakonci od časa do časa zakonski dopust. V zakonu se ljubezen navadno ohladi in ker se zakonca spoznata do najmanjših podrobnosti, se navadno drug drugega naveličata. Zato bi bilo dobro, da bi živila od časa do časa ločeno. Tako bi se zopet pojavila simpatija in mučni domači prepri bi izostali.

Predlog je vzbudil v ameriški javnosti splošno zanimanje. Čujejo se glasovi za in proti. Nedvomno je, da mladi zakonci spoznajo in ocenijo medsebojne vrline šele potem, ko so živeli nekaj časa ločeno. Zdal se prakticira to prisiljeno, tako da mož odpotuje po opravkih in da ostane žena nekaj časa sama. Ko se zakonca zopet snideta, se jima zdi, da sta se pravkar poročila. Vse je novo, vse harmonira in o preprih vsaj prve dni ne more biti govora. In v tem tiči bistvo omenjenega predloga. Mladi zakonci naj bi živeli od časa do časa prostovoljno ločeno, kar bi nedvomno zelo dobro vplivalo na zakonsko življenje. Kot rečeno, se Američani zelo zanimajo za ta predlog in ker so povsod prvi, lahko upamo, da nam bodo tudi v tem pogledu v glednem času pokazali, kaj so dosegli na polju reforme zakonskega življenja.

Obsodba petrolejskega kralja

Poleg Rockefellerja si je pridobil v Ameriki tudi znani magnat in lastnik ogromnih petrolejskih vrelcev Harry S. Sinclair naslov petrolejskega kralja. Sinclair se je pa pred leti zapletel v več korupcijskih afer in je moral lani pred poroto. Da se izmaže, se je magnat poslužil vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev. Čim je uvidel, da ga obsodbe ne reši niti kopica najboljših in najbolj prebrisanih advokatov, je skušal pridobiti na svojo stran porotnike. Njegovi privatni detektivi so zalezovali porotnike in jih skušali podkupiti.

Radi tega se je mož te dni zagovarjal pred sodiščem. Obsojen je bil na 6 mesecev ječe, detektiv William Burn, ki je delal po njegovem nalogu, pa na 15 dni zapore. Oba obtožena sta vložila priziv.

Neprilike bivših princev in princev

Bivši avstrijski nadvojvoda Leopold, ki ga je prevarat presenetil, je moral tako kakor mnogi drugi pobrati šila in kopita in odriniti s trebuchom za kruhom. Mož je imel še precej sreče, kajti zanj se je začelo zanimati ameriško filmsko podjetje Fox, ki ga je angažiralo s precejšnjo gažo, dela pa postegena pravzaprav nima. Le tu pa tam ga porabi za kako neznatno vlogo v filmu. Toda vse to nadvojvode še ni spametovalo. Mož si domišlja, da še vedno živi v časih, ko je paševal po mili volji in uganjal, kar mu je bilo ljubito. Tudi v Ameriki se vojvoda še vedno vede kot v dobrih starih časih in zapletel se je že v celo vrsto škandalov, ki so ga v ameriški javnosti že docela diskreditirali, obenem se je pa puritanskim Američanom radi svoje lahkomiselnosti zelo zameril.

Nedavno smo poročali, da je imel afero z nekim poslanikom v Washingtonu, ki ga je radi razžaljenja pozval na dvoboj, kateremu se je pa nadvojvoda izognil. Sedaj pa poročajo listi o novem, za nadvojvodo zelo neprijetnem doživljaju. Nadvojvoda je bil povabljen na ples k milijonarki Holmesovi v Newyorku. Prišel je v spremstvu svojega tajnika, ki je bil pa baje zelo droben in podjeten in je milijonarke nadlegoval z ljubavnimi ponudbami. Njen mož je nekaj časa opazoval tajnikovo početje, nato pa je planil nad vsiljivca in mu prisločil dve krepki zausnici. To je razkačilo Leopolda. Navajil je na Holmes in ga sunil s pestjo v obraz. Na zabavi je nastal splošen pretep in konec je bil ta, da so nadvojvodo in njegovega tajnika postavili pod kap. Nadvojvoda je dal nato v nekem listu izjavo, da je incident zakrivila brezmejna ljubosumnost Holmes in da njegove žene sploh ni nadlegoval njegov tajnik, marveč neki angleški kapetan.

Tudi za razne turške prince in prince so minili rožnati časi. Večina njih se klati po svetu, kjer so v naroto drugim ljudem. Del družine bivšega

turškega sultana se je zatekel v Budimpešto. Tu so uganjali vsakovrstne budalosti in skandale in sodišča so imela z njimi vedno dovolj opravka. Ker so bile te komedije na dnevnem redu, so se madžarske oblasti odločile, da napravijo temu početju konec. Te dni so izgnale princico Medjide in njene ločenege moža princa Abd ul Kadira iz Budimpešte, ker so njuni neprestani skandali že vsem presedali.

Beda ruskih visokošolcev

Pretekli teden so se vršile v Moskvi štiri javne diskusije o mladini. Udeležila sta se jih ljudska komisarija Semasko in Lunačarski ter znani sociolog Zalkind, ki je bil glavni referent. Med občinstvom je bilo tudi mnogo pisateljev in umetnikov. Govorniki so navajali zanimive statistične podatke o ruskih visokošolcih. Profesor Zalkind je navajal, da ima 67% moskovskih visokošolcev 21 do 25 rubljev mesečnih dohodkov, 27% pa sploh nima nobenih dohodkov. Samo 3% visokošolcev ima nad 25 rubljev mesečnih dohodkov in žive razmeroma dobro. Samo 40% ruskih visokošolcev se normalno hrani, dočim 25% niti trikrat na teden pošteno ne je. Primerna stanovanja ima samo 17% visokošolcev, dočim prenočuje ogromna večina študentov kakor pač nanese. 20% ruskih visokošolcev menja perilo dvakrat na mesec, 48% pa enkrat na teden. Vsi študentje brez razlike spe kvečjemu 7 ur, ker so tako zapostavljeni, da morajo delati tudi ponoči. Visokošolci se morajo namreč javno udeleževati. S sportom in telovadbo se peča komaj 6% ruskih visokošolcev. Zato so večinoma bolhni.

Velik nedostatek ruske akademске omladine je njena domišljavost. Visokošolci si namreč domišljajo, da so cvet sovjetske inteligence in da je uspeh komunizma odvisen v prvi vrsti od jih. Drastičen primer nudi študent Tjukov, slušatelj moskovske poljedelske akademije, ki je ubil neko devojko, ker se ni hotela poročiti z njim. Morilec ni mogel razumeti, zakaj se inteligentna devojka noče poročiti s članom komunistične stranke.

Iz Celja

—c Mestno gledališče. Prve dni meseca marca se vprizori F. S. Finžgarjeva popularna narodna igra «Divji lovec» v novi inscenaciji.

—c Seja krajnega šolskega odbora za obe celjski mestni osnovni ter obe meščanski šoli se vrši v petek, dne 24. februarja ob 6. uri zvečer v zbornici mestne osnovne šole.

—c Požara. Te dni je zgorelo gospodarsko poslopje posestniku Jerneju Pušniku na Svetini nad Celjem. Zgorela je krma, orodje in stroji ter mnogo živeža in premišnin. Zavarovalnica ne krije škode. — Zadnjo soboto zjutraj je začelo gori gospodarsko poslopje Leopolda Napotnika v Gavčah pri Smartnem ob Paki. Zgorela so gospodarska poslopja ter kozolec. Živino so rešili. Ogenj je povzročila mačka, ki se jo grela približno železne peči. Užgala se ji je dlaka. Mačka je tekla v gospodarsko poslopje, kjer je sanetila slamo.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

Daleč naokrog se je razprostirala v solnčnih žarkih ravnina. Drevje je šumelo v lahmem vetru, trava se je upogibala in prijeten vonj se je širil na vse strani. Med šumom dreves se je čulo žuborenje potoka, ki je tekel po skali v senci košatih hrastov. Visoko gori na nebu so se podili beli oblaki, tiho in lahko kakor drobne snežinke. Blackmoore je zrl gori v neskončno sinjino in naenkrat je začel krasen slap. Voda je padala od nekega iz neznanne višine in drobne kapljice so brizgale na vse strani. Naenkrat je obšla Blackmoora nepremagljiva želja, da bi se šel kopat. Mikalo ga je, da bi se osvežil v hladni studenčnici. Razprostrl je roke in planil k slapu. Čutil je, kako mu pada težak curek vode na prsa in kako mu je voda zalila oči, da jih ne more odpreti.

Napel je vse sile, da bi odprl oči. Takoj se je zavedel, ke je in kaj se je zgodilo.

Bil je presenečen.

Vendar ni spal?

Vsi, ki so malo poprej klečali z njim pred mrtvaškim odrom, so bili še v sobi. Klečali so in molili.

Ozrl se je na mrtvaški oder.

Tam je še vedno ležala njegova Silva, samo škofa ni bilo nikjer.

Ozrl se je po sobi.

Vrata so bila zaprta, v hiši je bilo vse tiho.

Blackmoore je že hotel vstati, ko je naenkrat zagledal na stolu kuverto.

Ni se mogel spomniti, da bi jo bil videl, ko je preiskal vso sobo. Pobral jo je in obrnil. Naslovljena je bila nanj.

Kleče je odprl in potegnil iz nje vizitko.

Na obrazu se mu je poznala nepopisna groza, ko je prečital:

— Upam, da po dogodkih, ki ste jih prav kar sami videli in ki so se dotikali neposredno vašega srca, ne boste več dvomili o mojih naukih in moči okultizma.

Samo iz lastnega nagiba in po svoji volji vam vračam vaše dete živo in zdravo, obenem pa podeljujem vaši rodbini za bodoče apostolski blagoslov.

Dr. Ibrahim Mordet.

Policijski prefekt je planil tako hitro pokonci, da je podrl stol, na katerega se je naslanjal.

Report, ki je nastal pri tem, je zdrnil iz globoke zamišljenosti tudi služinčad, kleče na preprogi. In ne samo to, Blackmooru se je zdelo, da se je tudi mrtva Silva zganila.

Ker ni imel časa, da bi zbral misli, ki so mu rojile po glavi, je stopil k mrtvaškemu odru in se nagnil nad

mrtvo hčerko. Mrtvo? Ne, zdaj ni bila več mrtva.

Smehljala se mu je in njene živahne oči so z zanimanjem sledile nagli izpremibi potez na očetu obrazu.

Prijel se je za glavo in se ozrl molče na služinčad, ki je v nepopisni grozi gledala, kako vstaja Silva od mrtvih.

Blackmoore se vedno ni verjel svojim očem. Nagnil se je nad posteljo in tedaj je začutil, kako so se oklenle njegovega vratu mehke, tople ročice.

In začul je nežen deklški glas, ki ga je bil vajen slišati vsako jutro:

— Dobro jutro, papa! Danes sem pa dolgo spala, ie-li?

XI.

Domači so se v svetem strahu spogledali. Zgodil se je čudež, ki ga ni nihče razumel. Vstali so, pretegnili otrple ude in zrlj zdaj na gospoda, zdaj na gospo. Od mrtvih obušne deklke si skoraj niso upali pogledati.

Gospa Blackmoorova je kot ljuheba mati kmalu pozabila na vse. Radostno je vzklila »živa«, planila k postelji, stisnila kodersto Silvino glavo in začela presenečeno hčerko strastno poljubljati.

Služkinja, ki je bila Silvina dobita, je vzklila »čudež« in padla na kolena pred mr. Blackmoora kakor pred altar.

Nienemu primeru je sledila tudi ostala služinčad, samo obe perici sta planili iz sobe s presenetljivo novico, ki sta jo morali v interesu svojega zdravlja čim prej sporočiti svojim sosedom.

Nastala je splošna zmešnjava, v kateri je bil Blackmoore še bolj zbežgan.

Stal je nepremično nalik Lotovi ženi, spremenjeni v solni steber.

Po glavi so mu rojile čudne misli in še bolj čudne zaznave. Čutil je, da ga je zavlekla neka nevidna sila v strašno džunglo vtisov, zapletenih, nezmišelnih in fanatičnih prigod, nemogočih dogodkov in nadnaravnih pojavov, ki so se zavrteli okrog njega v divjem plesu ter zaglušili njegovo razsodnost tako, da logični sploh ni mogel misliti.

Dal bi bil zaklade vsega sveta, če bi mu prišlo tisti hip na misel kaj pametnega, originalnega ali logičnega.

Toda glava je bila polna neke čudne mešanice nelogičnih misli.

Služinčad ga je odrinila, ko je navadila k postelji, da se na lastne oči prepriča o čudežu. Blackmoore je spoznal, da je njegova prisotnost tu odveč. Saj ni bilo mogoče ostati med ljudmi, ki so strmeli nad tem čudovitim poja-

vom v trdnem prepričanju da se je zgodil drugi največji čudež vseh časov. Med služinčadjo ni bilo nikogar, ki bi mogel trezno govoriti o tem presenetljivem dogodku. Zato je Blackmoore odšel iz sobe.

Čutil je, da mora ostati vsaj četrt ure sam, da zbere svoje misli.

Odšel je v svoj kabinet in se zaklenil, da bi ga nihče ne motil.

Vizitka, ki jo je držal v roki, je bila med vsemi zagonetkami burnega dne najzagonetnejša.

Bilo mu je tesno pri srcu.

»Mistifikacija, mistifikacija, mistifikacija...« mu je rojilo po glavi, dočim so stikale njegove domneve po vseh kotičkih, da najdejo ključ od zagonetke. Toda Blackmoore je zamen napenjal vse sile, zamen je razmišljal o vsem, kar se je zgodilo v hiši po njegovem prihodu. Tajna je ostala nepojasnjena.

Začel je celo dvomiti, da je še pri zdravi pameti, kakor je bil doslej. Zdelo se mu je, da je postal pod vplivom neke nevidne sile fantast, ki je podvržen vsakemu, še tako nesmiselnemu zunanjemu vplivu.

Tudi če bi verjel, da je Silva vstala od mrtvih, bi mu ne šlo v glavo, da se je Mordetu posrečilo pobegniti iz Canon City. Ne, ta misel je bila absurda, kajti pobegniti iz utrjene in močno zastražene kaznilnice je bilo po njegovem trdnem prepričanju nemogoče. Spomnil se je, kaj mu je dejal Bartols. Zalotil se je na nedoslednosti in razdvojenosti Saj ni mogoče, da bi bil Mordet v zvezi z guvernerjevimi namestitvami. To bi pomenilo, da vodijo državo zločinci.

Da te misli si je treba izbiti iz glave. Mislijo bi treba samo na to, kar se je zgodilo. Kje je duhovnik? Kje je škof Stresemann?

Blackmoore je odšel naglo iz kabine. Poklical je služinčad in delavce ter jim naročil, naj takoj pokličejo duhovnika ali pa vsaj zvedo, kam je odšel.

Služinčad je mislila, da se hoče duhovniku zahvaliti, ker mu je vrnil hčerko živo in zdravo. Zato ga je iskala povsod. Čez pol ure so se vrnil zadnji hišci in povedali, da duhovnika nihče ni videl in da ga sploh nikjer ni.

— Kaj pomeni to? Ali se mi sanja? Ali sem še pri zdravi pameti? — se je vpraševal Blackmoore. Misli je, da si je ta ali oni Mordetu pomagatelj izpodvil njegovo ime. Poteze duhovnikovega obraza so mu bile še živo v spominu. Zato je skušal obrobiti njegov obraz z dolgo črno brado in lasmi ljudskega proroka. Vse se je v njem upiralo misli, da je Mordet pobegnil iz kaznilnice in si osebno izposodil njega, policijskega prefekta, za to neokusno šalo. Spomnil se je, da je še prejšnji dan ob enajstih dopoldne telefoniral rav-

natelju kaznilnice Talkingu, ki mu je odgovoril, da je vse v redu.

Pa vendar ta vražji človek nima nadnaravnih moči?

Policijski prefekt se je ustrašil lastnih misli, kakor se ustrašimo nalezljive bolezni, ko začutimo, da se nas prijemlje.

— Meša se mi. Utrujen sem in živci so razdraženi, — je pomislil. Ah, kako nespameten sem! Skoraj bi verjel, da je tak čudež mogoč, da si vsak pameten človek ve, da je absurdno misliti, da bi mogel kdo obujati ljudi od mrtvih. Če bi bili moji živci v redu, bi moral vendar takoj opaziti, da Silva ni mrtva, marveč da gre samo za trenutno otrpnenje srca in pljuč. Taki primeri so sicer redki, vendar se pa dogajajo. To je tako zvana navidezna smrt...

Odprl je omaro, potegnil iz nje medicinski leksikon in našel v njem potrdilo svoje domneve.

Toda v kakšni zvezi je bila z navidezno Silvino smrtjo slučajna pri otu t visokega cerkvenega dostojanstvenika in zakaj je le-ta odšel, ne da bi se poslovol? Ali je pustil vizitko na stolu sam, ali pa je bila v sobi že pred njegovim prihodom? Kakšen pomen ima sploh vsa ta komedija in kam merijo ljudje, ki motijo njegovo domačo mir?

Kakšne namene imajo njegovi zahrbiti sovražniki?

Najtežje je rešiti rebus, ki se suče okrog nas samih. Ni lahko izmotati se iz labirinta domnev in neposrednih vtisov, človek se v takih primerih ne more iznebiti fantastičnih misli, pa naj se še tako dobro obvlada. Vsaka malenkost nas spjele s prave poti.

Policijski prefekt si je obrisal potno čelo in čutil se je tako utrujenega, kakor da vso noč ni zatiskal očesa.

Glava ga je bolela.

V hiši je bilo vse narobe.

Slišal je smeh in korake po hodniku.

Sarkastično se je zasmejal človeški komediji.

Pred dobro uro so bili vsi-ti ljudje v nevarnosti, da umro od žalosti, in on, mož železnih živcev in logičnega mišljenja, ni bil nič boljši. Igral je z njimi svojo komedijo dosledno in uklonil je tilnik pod prvim udarcem usode.

Nekdo je potkal na vrata. Odprl je in ni ostermel, ko je zagledal pred seboj orjaško postavbo denverskega policijskega prefekta Toma Harrysa v zaprašeni pelerinici s kapuco. Presenečen je bilo v enem dnevu že toliko, da Blackmoora celo to iznenadenje ni spravilo iz ravnotežja. Vendar je pa radovedno pogledal prišleca in mislil, da je pripravljen če treba tudi na vest o koncu sveta.

Ni se hotel več čuditi.

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Mordet je izginil. Včeraj popoldne, torej v času, ko jetniki niti misliti ne morejo na beg, — je zajecjal prefekt.

Načelnik policijskega departementa se je preveč zanašal na svoje živce. Obraz se mu je skrivil v trdo grimaso.

— In vi? In vi... Harrys?

Prefekt ga je pomilovalno pogledal.

NA VRHUNCU
STOJE NOGA
VICE Z ŽIGOM
"KLJUČ"

najboljše, najtrajnejše zato
najcenejše!

Higijena zakona

(Filmsko predavanje ZKD samo za moške.)

Po velikem uspuhu, ki ga je imelo filmsko predavanje zdravniškega dr. Finkove, namenjeno pretečen tedenski ženskam, ponavlja ZKD ta spored v rekočem tednu za moške. Tudi njim je treba pouka in svirnih nasvetov na tem polju, kajti od njih življenja je v glavnem odvisna sreča in zdravje cele rodbine.

O tej važni temi predava za moške g. dr. I. Grum, zdravnik na ljubljanski ženski bolnici. Njegovo predavanje, kakor tudi film sam bo prirojen za moške in je to pot damam dostop zabranjen. Čiti teh prireditvev ZKD je razširjati higijeno v zakonskem življenju okrepiti in popestriti narod, plemeniti in človeštvo sploh, usvojiti nauke in načela za splošni blagor in zdravje, razmakniti zagrnilo tajne in tajinstvenega v naravnem poteku življenja, vzpostaviti jasnost in resnico o seksualnem življenju, vse to je namen tako predavanja kakor tudi filma samega. V svojem govoru bo g. predavatelj opozarjal zlasti na čuvanje pred spolnimi boleznimi, ki so v filmu z vsemi njih groznimi posledicami vsakomur predložene. Vse, kar spada v poglavje higijene zakona, karoli je treba vedeti slehernemu možu oziroma kandidatu za zakonik stan, je v tem filmu na poučen način prikazano. Zato si mora ta spored ogledati vsak mož in vsak mladenec.

ZKD predvaja film kot običajno v kinu Matica in sicer v soboto 25. t. m. ob 14.30 in v nedeljo 26. t. m. ob 11. dopoldne. Vstop mladini izpod 16 let prepovedan.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

— Ali že veste? — je vprašal Tom Harrys na pragu.

— Ne vem. Kaj?

Kuhinjska kredenca

in dobro ohranjena postelja na prodaj. Ponudbe na upravo lista pod »Kuhinja 332« 332

Gospodična

stara 18 let, išče službo vzgojiteljice k enemu otroku. Zmožna slov. in nemškega jezika. Nastopi lahko takoj. Dopisi na upravo lista pod »Zanesljiva 331« 331

Uradni list

kompletni letniki 1923, 1924, 1925, 1926 in 1927 so naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 324

Deklica

stara 15 let, pridna in poštena, se želi izučiti v trgovini z mješanim blagom na deželi, kjer bi imela stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod »Trgovina 318« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak

z večletno prakso, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Dalmacija 321« na upravo »Slov. Naroda« 324

Plaćilni natak